

ལེ་ནིན་གིས་མི་རིགས་དང་མི་སེར་སྤེལ་ཡུལ་གི་
གནད་དོན་སློབ་གསུང་པའི་
གསུང་ཚུལ་གསུམ

མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང

一九七五年十月十三日

ལེ་ཅིན་གིས་མི་དགས་དང་མི་སེང་སྒྲེལ་ཕུལ་གི་
གནད་དོན་སློབ་གསུང་པའི་
གསུང་རྩོམ་གསུམ་

本书根据中共中央马克思、恩格斯、列宁、斯大林著作编译局翻译的人民出版社 1971 年 7 月出版的汉文版本翻译出版。

དེབ་འདི་ནི་ཁྱད་ཁྱད་ཁྱད་དབང་གི་མར་ཁེ་དང་, ཨིན་ཀེ་ཤི་, ལེ་ཏིན་, སི་ཏེ་ལིན་པཅས་གི་གསུང་ཚམ་སྒྲིག་སྒྲུང་ཁང་གིས་སྒྲུང་བ་དང་, མི་དམངས་དཔེ་སྟན་ཁང་གིས་ 1971 ལོའི་ཟླ་ 7 པར་པར་དུ་སྒྲན་པའི་བྱ་ལོག་པར་གཞི་གཞིར་བཟུང་ཏེ་སྒྲུང་ནས་སྒྲན་པ་ཡིན།

ལེ་ཏིན་གིས་མི་རིགས་དང་མི་སེར་སྤེལ་ཡུལ་གི་གནད་

དོན་སྐོར་གསུང་བའི་གསུང་ཚམ་གསུམ་

•

མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་གིས་སྒྲུང་ནས་སྒྲན་པ་

1975 ལོའི་ཟླ་ 8 པར་པར་གཞི་ 1 པེ་སྒྲིག་པ་

1975 ལོའི་ཟླ་ 8 པར་པེ་ཅིན་ལ་པར་མངས་ 1 པེ་བརྒྱབ་པ་

དེབ་རེར་སྐར་བྱར་ 1 ཟླ་ 2

**列宁论民族殖民地
问题的三篇文章**

(俄文)

民族出版社翻译出版 新华书店发行
民族印刷厂印刷

开本：850×1168毫米1/32 印张：1 3/4

1975年8月第1版

1975年8月北京第1次印刷

书号：M1049(3)130 定价：0.12元

དཀར་ཆག

ཁྱི་ཚྭ་མ་རིང་ལྷག་གི་གསར་བཞེ་དང་མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཙོད་གི་དབང་ཆ

(མིན་བཟུས) (1)

1. བཙན་བྱལ་རིང་ལྷག་དང་, ཁྱི་ཚྭ་མ་རིང་ལྷག་, གཉལ་གནོན་བྱོང་མཁན་
མི་རིགས་གི་བཙོངས་འགྲུལ (1)

2. ཁྱི་ཚྭ་མ་རིང་ལྷག་གི་གསར་བཞེ་དང་དམངས་གཙོ་བཙན་ལེན་བྱེད་པའི་...
འཐབ་ཚད (3)

3. རང་ཐག་རང་གཙོད་གི་དབང་ཆའི་དོན་ལྷིང་དང་དེ་དང་བྱལ་ལྷན་མཉམ་.....
འབྲེལ་ལམ་ལྷག་པར་གི་འབྲེལ་བ (6)

4. མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཙོད་གི་གནད་དོན་ཐད་གི་འབྱུར་མེད་གྲུལ་རིམ་གི་...
གསར་བཞེས་འགྲུལ་སྤངས (8)

5. མི་རིགས་གནད་དོན་ནང་གི་མར་ཁེ་མི་རིང་ལྷག་དང་ཕྱུ་ཕྱུ་རྒྱུ་རིང་...
ལྷག་ (12)

6. བྱལ་ཁབ་རིགས་གཟུམ་གིས་མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཙོད་ཐད་འཛིན་པའི་ནམ་
འབྱུར (15)

7. ཁྱི་ཚྭ་མ་ལྷ་ལྷན་རིང་ལྷག་དང་མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཙོད (17)

8. འབྱུར་འབྱུར་མི་རིང་བའི་ནང་གི་འབྱུར་མེད་གྲུལ་རིམ་གི་ལས་འགན་དངོས ... (19)

9. མི་མཆོད་ཁྱི་ཚྭ་མ་དམངས་གཙོ་ཏང་དང་, བོ་ལན་ཁྱི་ཚྭ་མ་དམངས་གཙོ་
ཏང་, མོ་ཅི་གཉིས་པ་བཅས་གིས་རང་ཐག་རང་གཙོད་ཐད་འཛིན་པའི་ནམ་
འབྱུར (21)

མི་རིགས་དང་མི་མེད་སྤེལ་ཡུལ་གནད་དོན་གི་ཐིན་བརྒྱུས་གི་ཤོག་མའི་མ་ཡིག

(གུང་ཁུན་གྱི་ཅིན་འབྲུས་མི་ཚགས་ཆེན་མེངས་གཏིས་པའི་དོན་དུ་འཆར་ཐིན་.....

བཀོད་པ) (27)

མི་རིགས་དང་མི་མེད་སྤེལ་ཡུལ་གནད་དོན་ལྷན་ཁྲུང་གི་སྙན་ཞུ

(1920 ལོའི་ཟླ་ 7 ཚེས་ 26 ལ) (40)

མཆན་འགྲེལ (50)

ཁྱེ་ཚོགས་རིང་ལུགས་གི་གསར་བརྗེ་དང་མི་ རིགས་རང་ཐག་རང་གཙོད་གི་དབང་ཆ

(ཐུན་བརྒྱུ)

1. བཅན་ཀླུ་རིང་ལུགས་དང་, ཁྱེ་ཚོགས་རིང་ལུགས་, གཉེན་གཞན་སྤྱོད་མཁན་མི་རིགས་གི་བཅོངས་འགྲོལ

བཅན་ཀླུ་རིང་ལུགས་ནི་མ་ཅུ་རིང་ལུགས་འཕེལ་ཀླུ་བྱིན་པའི་དུས་རིམ་མཐོ་...
གས་དེ་རེད། ཐུན་ཐོན་ཀླུ་ཁབ་ཁག་གི་ནང་དུ་, མ་ཅུ་འཕེལ་ཀླུ་བྱིན་ཏེ་མི་རིགས་
ཀླུ་ཁབ་གི་གཞི་ཁྲོན་ལས་ཀླུ་ནས་, གེར་ཕྱེམ་གིས་འགན་ཅོད་གི་ཆད་བྱས་པས་, ཁྱེ་
ཚོགས་རིང་ལུགས་མངོན་དུ་འགྱུར་བྱུང་བའི་ཕྱི་རོལ་ལུགས་གི་ཐུན་འགྲོལ་ཆ་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་
བྱུང་བ་རེད། དེར་ཉིན་, ཨིན་ཏུ་ཐིང་རྒྱུ་མ་དང་མེ་གོར་ཆ་མཚན་ན་, ད་ལྟ་ཉིན་རེ་
ཁྱས་རིམ་ཐོག་འཁོད་པ་ནི་འབྱོར་མེད་གལ་རིམ་གིས་མ་ཅུ་རིང་ལུགས་གི་སྤྱོད་གཞུང་མགོ་
ཉིང་སྟོག་རྒྱ་དང་འབྱོར་ལུན་གལ་རིམ་ལ་བཅན་འགྲོག་ཕྱེད་རྒྱུ་ཆེད་དུ་གསར་བརྗེ་...
འཐབ་ཅོད་ཕྱེད་དགོས་རྒྱ་དེ་རེད། བཅན་ཀླུ་རིང་ལུགས་གིས་མང་ཚོགས་ནམས་འཐབ་
ཅོད་འདི་འཛུགས་སུ་འཕལ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་བཅན་ཀླུ་རིང་ལུགས་
གིས་གལ་རིམ་འགལ་བ་ཆེས་ཆེར་དུག་དུ་འགྱུར་བ་ཅིག་བཙོས་པས་, དཔལ་འབྱོར་ཐད་
ལ་ཡིན་ནའང་འདྲ་, ཡང་ན་ཆད་སྤྱོད་ཐད་ལ་ཡིན་ནའང་འདྲ་, མང་ཚོགས་གི་གནས་
བབ་ཉིན་བཞིན་རེ་རྒྱུ་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པའི་རྒྱུན་གིས་རེད། དཔལ་འབྱོར་ཐད་ནས་

བཤད་ན, སྤོ་ལ་མི་ཆགས་པ་དང་ཐོག་གོང་ཆེས་ཆེར་འཕར་བ་དེ་རེད, ཆབ་སྲིད་
 ཐད་ནས་བཤད་ན, དམག་ཀྱལ་རིང་ལུགས་འབྲེལ་བ་དང, དམག་འཁྲུག་མང་དུ་བྱིན་པ,
 ལོག་སྤྱད་སྟོབས་ཀྱགས་ཆེ་དུ་བྱིན་པ, མི་རིགས་གཉེན་གཤིས་ཀྱི་དང་མི་མེར་སྲེལ་
 ལུལ་ལ་འཕྱག་བཅོམ་བྱེད་ཀྱི་ཀྱགས་ཆེ་དུ་བྱིན་པ་དང་ཀྱུ་ཆེ་དུ་བྱིན་པ་བཅས་རེད, རྒྱ་
 རྒྱལ་རིང་ལུགས་ལ་ཀྱལ་ཁ་ཐོབ་པའི་ཆེས་སུ, རེས་པར་དུ་དམངས་གཙོ་འཁྲུལ་མེད་
 ཅིག་ལག་ལེན་བསྐྱར་དགོས་ལི་རེད, དེའི་ཕྱིར, མི་རིགས་ཁག་ཅན་དེ་འདྲ་མཉམ་ཡོང་
 བ་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད, ཏ་དུང་གཉེན་གཤིས་ལྷོང་མཁན་མི་རིགས་ལི་རང་ཐག་རང་
 གཙོད་ལི་དབང་ཆ་ཏི, ཆབ་སྲིད་ཐོག་ལི་རང་མོས་ཁ་བྱལ་གྱི་དབང་ཆ་དེ་མཛོད་དུ་
 འགྱུར་བ་བྱེད་དགོས་ལི་རེད, དེར་སྐབས་ཡིན་ནའང་འདྲ, གསར་བརྒྱུ་རྒྱལ་སྐབས་
 སུ་གསར་བརྒྱུ་ཀྱལ་ཁ་ཐོབ་ཆེས་ཡིན་ནའང་འདྲ, རྒྱ་རྒྱལ་རིང་ལུགས་སྤྱད་ཏང་
 ལི་མ་རང་ཉིད་ལི་བྱ་སྤྱད་ཡོངས་རྒྱལ་གྱི་ཐོག་ནས་རང་གིས་བཞུགས་པའི་ལྗོངས་ཀྱི་འཕེལ་
 བཅོངས་འཕྲུལ་གཏོང་ཀྱི་ཀྱུ་མ་ཟད, རང་མོས་མནའ་འབྲེལ་—ཁ་བྱལ་གྱི་རང་དབང་མེད་
 ན, རང་མོས་མནའ་འབྲེལ་གྱི་མི་ལ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་ཡས་ལི་འདྲེ་གཏམ་ཅིག་རང་རེད
 —གི་རྒྱང་གཞིའི་ཐོག་མི་རིགས་དེ་ཆོ་དང་འབྲེལ་བ་འཛུགས་ཀྱི་རེས་ཅན་ཡིན་པའི་ར་
 སྤྱོད་མ་བྱས་ན, དེ་ནི་རྒྱ་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ལ་ཀྱལ་ཁ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལི་མ་རང་རེད,

དམངས་གཙོ་ཟེར་བ་དེའང་ཀྱལ་ཁབ་གི་ནམ་པ་ཅིག་ཡིན་པས, དེ་ཀྱལ་ཁབ་མེད་
 པར་འགྱུ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་མེད་པར་འགྱུ་རེས་ཡིན་པ་བཤད་མ་དགོས་པ་རེད, འོན་
 །ཀྱང, དེ་མཐར་ཐུག་གི་ཀྱལ་ཁ་ཐོབ་པ་དང་སྐྱོད་ཀྱི་དབང་པོའི་རྒྱ་རྒྱལ་རིང་ལུགས་དེ་
 གྲང་ཁན་རིང་ལུགས་འཁྲུལ་མེད་ཅིག་དུ་སྤྱོད་པའི་སྐབས་སུ་མ་གཏོགས་མཛོད་དུ་འགྱུར་
 བྱུང་གི་མ་རེད,

2. རྒྱ་རྒྱལ་རིང་ལུགས་གི་གསར་བརྒྱུ་དང་དམངས་ གཙོ་བཙོན་ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚུང

རྒྱ་རྒྱལ་རིང་ལུགས་གི་གསར་བརྒྱུ་གཅིག་དང, འཐབ་ཚུགས་གཅིག་

ཐོག་གི་འཕྲུལ་འཛིང་གཅིག་མ་ཡིན་པར། གྲུལ་རིམ་གདོང་གཏུག་ངོ་བོ་ག་པོ་མ་ཁེངས་
 བསྟན་ཡོད་པའི་དུས་རབས་ཉིལ་ཉིལ་ཅིག་དང་། འཕྲུལ་སྟེགས་མཐའ་དག་ཏེ། གསལ་
 པོ་བཞད་ན། དཔལ་འབྱོར་དང་ཆབ་སྲིད་གི་གནད་དོན་མཐའ་དག་ཐོག་གི་འཕྲུལ་
 འཛིང་རབ་དང་རིམ་པ་ཏེ་ཅང་རིང་པོ་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། འཕྲུལ་འཛིང་དེ་ཙམ་འབྱོར་ལྷན་
 གྲུལ་རིམ་ལ་བཅན་འཕྲོག་བྱེད་རྒྱར་རྟེན་ན་མ་གཏོགས་འབྲུལ་བྱུང་གི་མ་རེད། གསལ་
 ཏེ་དམངས་གཙོ་བོའི་ལོན་ཕྱོད་རྒྱུ་ཉི་མའི་ཕྱོད་དུས་འབྱོར་མེད་གྲུལ་རིམ་སྒྲིཊ་ཆགས་རིང་
 རྟགས་གི་གསར་བཞེ་ལས་བྲལ་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཡང་ན་སྒྲིཊ་ཆགས་རིང་རྟགས་གི་གསར་
 བཞེ་འགྲོག་སྒྲིཊ་ཆགས་བྱེད་གི་རེད་པམམ་པ་ཡིན་ན། དེ་ནི་ཙམ་པ་ཉིད་ནས་ནོར་བ་རེད།
 དེ་ལས་ཐོག་ཏེ། དམངས་གཙོ་འཇུག་མེད་ཅིག་ལག་ལེན་མ་བྱས་ན་སྒྲིཊ་ཆགས་རིང་རྟགས་
 ལ་རྒྱལ་ཁ་སྐོབ་མི་བྱུང་བ་དང་འདྲ་བར། འབྱོར་མེད་གྲུལ་རིམ་གིས་དམངས་གཙོ་རྟེན་
 དུ་སྟེགས་ཡོངས་ནས་གསར་བཞེ་ཉི་མའི་ཕྱོད་མཐའ་སྒྲིཊ་པ་ཅིག་མ་བྱས་ན་འབྱོར་ལྷན་...
 གྲུལ་རིམ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་ཉི་མའི་ཕྱོད་ལག་པོ་བྱེད་བྱུང་གི་མ་རེད།

གསལ་ཏེ་དམངས་གཙོ་རིཊ་འཛིན་ནང་ནས་དོན་ཆད་གཅིག་བསྐྱབས་པ་དཔེར་ན།
 མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཙོ་དུ་གྱུར་ཆད་དེ་བསྐྱབས་ནས་དོན་ཆད་དེ་པར་བལྟས་ན་...
 བཅན་རྒྱལ་རིང་རྟགས་གི་དུས་རབས་ལུ་“མངོན་དུ་འབྱུར་མི་བྱུང་བ”ཅིག་མེད་ཟེར་བ་...
 དང་། ཡང་ན་“རྟོག་བསམ”ཅིག་མེད་ཟེར་བ་ཡིན་ན། དེ་དེ་བཞིན་ནོར་བ་རེད། མི་
 རིགས་རང་ཐག་རང་གཙོ་དུ་གྱུར་ཆད་དེ་མ་ཙམ་རིང་རྟགས་གི་གཞི་རྒྱན་ནང་མངོན་དུ་...
 འབྱུར་མི་བྱུང་ཟེར་བའི་ཆོད་གཏམ་དེ། བཞུས་མེད་གི་དཔལ་འབྱོར་དོན་སྤྱིར་ཐད་ནས་
 གོ་བ་ཁྱེད་ཆག་གི་རེད་ལ། བཞུས་བཅས་གི་ཆབ་སྲིད་དོན་སྤྱིར་ཐད་ནས་གྲུབ་གོ་བ་
 ཁྱེད་ཆག་གི་རེད།

གནས་རྒྱལ་དང་པོ་དེ་ཉི་འོག། ཆོད་གཏམ་དེ་རིགས་པའི་གཞུང་རྟགས་ཐོག་ནས་
 བཞད་ན་ཙམ་པ་ཉིད་ནས་ནོར་བ་རེད། དང་པོ། མ་ཙམ་རིང་རྟགས་གི་ལམ་རྟགས་འོག།
 དཔེར་ན་ངལ་རྩལ་དང་ལེན་རམ་ཉམས་ཉིན་མེད་པ་བཟོ་རྒྱ་ཆགས་ལུ་བྱ་ནི་དོན་སྤྱིར་...
 དེ་ཉི་མོ་གནས་བཞད་ན་མངོན་དུ་འབྱུར་མི་བྱུང་བ་ཅིག་མེད། གསལ་ཏེ་མི་རིགས་རང་

ཐག་རང་གཙོད་ཕྱིན་རྒྱ་དེ་ཡང་མངོན་དུ་འགྱུར་མི་ཐུབ་པ་ཅིག་རེད་པམ་མ་པ་ཡིན་ན།
 ཅ་བ་ནས་མ་འགྲིག་པ་རེད། གཉིས་པ། 1905 ལོའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཉན་གཉིས་
 ཁ་ཐུལ་དུ་སྐར་བའི་དཔེ་དེ་ཁོ་ན་དང་ས་པ་ཅམ་གས་མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཙོད་ཕྱིན་
 རྒྱ་དེ་དོན་ཉིད་དེའི་ཐོག་“མངོན་དུ་འགྱུར་མི་ཐུབ”ཟེར་བའི་ཚད་གཏམ་དེར་ཐུན་འབྲེན་
 བྱ་དེ་ཕྱིན་ཐུབ་གི་རེད། གཟུམ་པ། གལ་ཏེ་ཏེ་གོ་དང་དབྱིན་གོ་གཉིས་གིས་
 དེ་རིང་རམ་སང་ཉིན་ཆབ་སྲིད་ཐོག་དང་འཐབ་རྩམ་ཐོག་གི་པན་རྒྱན་གི་འབྲེལ་བ་རྒྱུར་……
 བཅོས་ཏྲུག་ཅམ་བུས་ན། པོ་ལན་དང་ཉིན་རྒྱ་སྐགས་རྒྱལ་ཁབ་གསར་པ་ཆགས་རྒྱ་དེ་ནི་
 བྱ་དེ་“མངོན་དུ་འགྱུར་ཐུབ་པ”ཅིག་རེད། དོན་དེ་ཁས་མ་ཁྲངས་ན་དཀོད་པོ་པོ་ཅིག་
 རང་རེད། བཞི་པ། དངུལ་ལོར་མ་ཅུས་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་གིས་ཕྱི་ཕྱགས་ཐུ་རྒྱ་ཕྱིན་ཕྱིན་
 རྒྱར་རྟེན་ནས། ཆེས་རང་དབང་གི་དམངས་གཙོ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་གི་སྲིད་གཞུང་དང་
 དེ་མིན་རྒྱལ་ཁབ་གང་ཞིག་ཡིན་ཅུང་དེའི་བདམ་མོན་ཐུང་བའི་དཔོན་རིགས་དང་ཐ་ན་
 “རང་རྒྱལ”རྒྱལ་ཁབ་གི་བདམ་མོན་ཐུང་བའི་དཔོན་རིགས་ཀྱང་“རང་མས”གིས་སྤྱོད་
 དང་རོན་སྤྱོད་ཕྱིན་གི་ཡོད་པ་རེད། དངུལ་ལོར་མ་ཅུའི་དབང་རྒྱར་དེ་ཡང་སྤྱིར་བཏང་གི་
 མ་ཅུའི་དབང་རྒྱར་དང་འདྲ་བར། ཆབ་སྲིད་དམངས་གཙོའི་ཐད་གི་བཅོས་རྒྱར་གང་
 ཞིག་གིས་ཀྱང་ཅ་མེད་གཏོང་ཐུབ་གི་མ་རེད། མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཙོད་དེ་ནི་ཆབ་
 སྲིད་དམངས་གཙོའི་ཐད་ལ་གཏོགས་པ་ཅིག་རང་རེད། འོན་ཀྱང་དངུལ་ལོར་མ་ཅུའི་
 དབང་རྒྱར་དེས་ཆབ་སྲིད་དམངས་གཙོ་དེ། དེ་བས་རང་མས་ཅེ་བ་དང་ དེ་བས་ཐུབ་
 ཅེ་བ། དེ་བས་མངོན་གསལ་དོད་པ་བཅས་གི་གལ་རིམ་གཏོང་གཞན་དང་གལ་རིམ་འཐབ་
 ཅོད་གི་རྒྱལ་པོ་དེའི་རྒྱལ་པོ་གཏོན་ནས་མེད་པ་བཟོ་ཐུབ་གི་མ་རེད། དེར་རྟེན་དཔལ་
 འབྱར་གི་དོན་ཉིད་ཐད་ནས་བཤད་ན། མ་ཅུ་རིང་ལུགས་གི་ལམ་ལུགས་འོག་ཆབ་སྲིད་
 དམངས་གཙོའི་རེ་འདུན་ཅིག་“མངོན་དུ་འགྱུར་མི་ཐུབ”ཟེར་བའི་སྐར་གི་ཚད་གཏམ་……
 མཐའ་དག་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་བཟུས་ནས་བཤད་ན། རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཐོག་ནས་མ་
 ཅུ་རིང་ལུགས་དང་སྤྱིར་བཏང་གི་ཆབ་སྲིད་དམངས་གཙོ་གཉིས་བར་གི་སྤྱིར་བཏང་དང་……
 ཅུ་བའི་འབྲེལ་བའི་ཐད་ཁ་ཆོན་ཡང་མི་དག་པ་བཅད་པ་ཅིག་རང་རེད།

གནས་ཚུལ་གཉིས་པ་དེའི་ལོ། ཚད་གཏམ་དེ་ནི་ཆ་མི་ཆང་བ་ཅིག་དང་གནད་
 ལ་མི་འཁེལ་བ་ཅིག་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་? མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཙང་གི་དབང་
 ཆ་ལྟ་ཅི། ཅེ་བའི་ཆབ་སྲིད་དམངས་གཙོའི་རེ་འདུན་མཐུན་དཀྱིལ་ཡིན་ན་ཡང་བཙན་
 རྒྱལ་རིང་ཕྱགས་གི་དུས་རབས་སྤུ་ཆ་མི་ཆང་བ་དང་ཆ་མེད་ཡ་མེད་གི་སྒྲི་ནས་“མངོན་དུ་
 འཕྱར”གི་ཡོད་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་ཉ་ཅང་དཀོན་པའི་ནམ་པ་དམིགས་བསལ་ཅན་(1905
 ལོར་རྒྱའི་ཁྲི་དང་རྒྱའི་ཉན་གཉིས་ཁ་བལ་དུ་སང་བ་ལྟ་བུ)གི་ཐོག་ནས་“མངོན་དུ་འཕྱར”
 གི་ཡོད་པའི་རྒྱན་གིས་རེད། གསར་བརྒྱུ་ཆོགས་དམངས་གཙོ་དང་མི་ཆང་མས་
 བཏོན་པའི་འཕུལ་དུ་མི་མེར་སྤེལ་བྱུང་བཅིངས་འགྲོལ་གཏོང་དགོས་ཟེར་བའི་རེ་འདུན་...
 དེའང་ མ་ཅེ་རིང་ཕྱགས་གི་ལམ་ལུགས་ལོག་དུ། གསར་བརྒྱུ་ཐོང་སྤང་མང་པོ་ཅིག་མ་
 བྱས་ན་“མངོན་དུ་འཕྱར་བུ་གི་མ་རེད”། ཡིན་ནའང་ དེའི་དབང་གིས་སྤྱི་ཆོགས་
 དམངས་གཙོ་དང་གིས་རེ་འདུན་དེ་ཆོ་ཆང་མ་མངོན་དུ་འཕྱར་ཆེད་འཕུལ་མ་ཉིད་དུ་
 འཐབ་ཅོད་མེས་མག་ཅོད་ཀོས་ཅིག་བྱེད་རྒྱ་ཁས་མི་ལེན་པ་བྱེད་གི་མ་རེད། གང་ཡིན་
 ཟེར་ན་? འཐབ་ཅོད་དེ་འདྲ་བྱེད་རྒྱ་ཁས་མི་ལེན་པ་དེས་འཕྱར་ལྡན་གྲལ་རིམ་དང་ལོག་
 རྒྱུད་སྒྲིབས་ཀྱགས་ཁོ་ནར་ཐན་པའི་རྒྱན་གིས་རེད། ཉག་ཉག་དེ་ལས་ཐོག་ཏེ། རིས་པར་
 དུ་ལོགས་བཙས་མ་ཡིན་པར་གསར་བརྒྱུ་སྒྲི་ནས་རེ་འདུན་དེ་ཆོ་ཆང་མ་འདྲན་དགོས་
 པ་མ་ཟད་མངོན་དུ་འཕྱར་བ་བྱེད་དགོས་གི་རེད། འཕྱར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གི་ཁྲིམས་མཐུན་
 གི་གཞི་ཁྲོན་གི་འཆིང་རྒྱུ་འཁེལ་ནས་མ་བཟུང་པར། གཞི་ཁྲོན་དེའི་འཆིང་རྒྱུ་གཏོར་
 དགོས་གི་རེད། དབྱེ་རྒྱའི་རྒྱུ་ཆོགས་ནང་གཏམ་བཤད་སྤེལ་རྒྱུ་དང་ངག་ཐོག་ནས་སྒྲིལ་
 གཏམ་གཏོང་རྒྱུ་ཡིད་ཆིམ་ནས་མ་བཟུང་པར། མང་ཆོགས་ནམས་རྒྱར་བཙན་གིས་བྱ་
 བ་བྱེད་དུ་བཅུག་ནས་ཅེ་བའི་དམངས་གཙོའི་རེ་འདུན་ཆང་མ་མངོན་དུ་འཕྱར་བའི་...
 བཙན་ལེན་བྱེད་རྒྱའི་འཐབ་ཅོད་རྒྱ་སྤྱོད་དང་ཀྱགས་ཆེར་གཏོར་དགོས་ཞིང་ བྱ་བ་དེ་
 འཕྱར་མེད་གྲལ་རིམ་གིས་འཕྱར་ལྡན་གྲལ་རིམ་ལ་ཐད་ཀར་དབ་དེག་མ་བཏང་བར་དུ་...
 བྱེད་དགོས་པ་ཏེ། གསལ་པོ་བཤད་ན། སྤྱི་ཆོགས་རིང་ཕྱགས་གི་གསར་བརྒྱུ་སྒྲི་ནས་
 འཕྱར་ལྡན་གྲལ་རིམ་ལ་བཙན་འགྲོལ་མ་བྱས་པར་དུ་བྱེད་དགོས་གི་རེད། སྤྱི་ཆོགས་རིང་

ལྷགས་གི་གསར་བཟེ་དེ་ལས་མཆམས་ཆེན་པོ་བཞག་པ་དང་། ཡང་ན་རྩ་རྟུ་ཁྱོད་ཁྱོད་སྐོར་
 བྱས་པ། ཡང་ན་བཀྲེས་ལྷགས་གིས་མནར་བའི་མེར་གྱིས་ཟིང་ཆ་བསྐྱར་པ། ཡང་ན་
 དམག་དབུང་གིས་འོས་ལངས་བྱས་པ། ཡང་ན་མི་སེར་སྤེལ་ལྷལ་གིས་བྱན་ལངས་བྱས་པ་
 བཅས་གི་དབང་གིས་ལངས་སྲིད་པ་མ་ཟད་། ད་དྲུང་ཉེ་ལེ་རྩ་མེད་ཀྱང་གཞི། དང་ས་མི་
 ལེན་དོན་རྒྱུ་ལྷ་ཡི་ཆབ་སྲིད་ཉམས་ཉེན་གང་རུང་ཞིག་བྱུང་བའི་རྒྱུ་དང་། ཡང་ན་
 གཉའ་གཞན་གྱི་མཁན་མི་རིགས་ཁ་བྲལ་གི་གནད་དོན་ཐོག་དམངས་ཡོངས་གིས་ཐོག་
 བྱང་འཕངས་པ་མཁས་གི་རྒྱུ་གིས་ལངས་སྲིད་གི་རེད།

བཅན་ཀྱལ་རིང་ལྷགས་གི་དུས་རབས་ལུ། མི་རིགས་གཉའ་གཞན་ཇི་ཤག་དུ་མང་
 བའི་དབང་གིས་སྤྱི་ཚལས་དམངས་གཙོ་དང་གིས་མི་རིགས་ཁ་བྲལ་གི་རང་དབང་བརྟན་
 ལེན་ཕྱད་ཆེད་ལག་ལེན་ཕྱད་པའི་“སྤྱང་བསམ་གི” (འབྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གིས་བཤད་པ་...
 ནང་ལྟར) འཐབ་ཅོད་དེ་དོར་བྱ་པར་བཞག། དེ་ལས་ཐོག་ཉེ། སྤྱི་ཚལས་དམངས་གཙོ་
 ཉང་གིས་མང་གཞི་དེ་རང་གི་ཐོག་ནས་བྱུང་བའི་གདོང་གཏུག་དེ་མང་ཚལས་གི་བྱ་...
 སྤྱད་གི་མེ་ཁྲིད་སྤྱད་པ་ཅིག་དང་འབྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་ལ་རོ་སྒྲུབ་གི་གསར་བཟེད་སྤྱལ་...
 སྤྱད་གི་མེ་ཁྲིད་སྤྱད་པ་ཅིག་དུ་ཅིས་ནས་ཐེད་སྤྱད་ཏུར་ཐག་ཕྱེད་གི་རེད།

3. རང་ཐག་རང་གཙོད་གི་དབང་ཆའི་དོན་སྤྱང་དང་དེ་དང་ཀྱལ་

ཐུན་མཉམ་འབྲེལ་ལམ་ལྷགས་བར་གི་འབྲེལ་བ

ཆབ་སྲིད་གི་དོན་སྤྱང་ཐོག་ནས་བཤད་ན་མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཙོད་གི་དབང་...
 ཆ་ནི་རང་བཅན་གི་དབང་ཆ་ཅིག་ཉེ། ཆབ་སྲིད་ཐོག་གཉའ་གཞན་ཕྱད་མཁན་མི་རིགས་
 དང་རང་མོས་གིས་ཁ་བྲལ་ཕྱད་རྒྱའི་དབང་ཆ་ཅིག་ཟེད། རྟོག་རྟོག་བྱས་ནས་བཤད་ན་།
 ཆབ་སྲིད་དམངས་གཙོ་རིེ་འདུན་དེ་ནི་ཁ་བྲལ་ཕྱད་རྒྱའི་སྒྲུབ་མ་གཏོང་བྱ་དང་། ཁ་
 བྲལ་ཕྱད་མཁན་མི་རིགས་ལ་དམངས་ཡོངས་གིས་ཐོག་བྱང་འཕྲེལ་རྒྱུར་རྟེན་ནས་ཁ་བྲལ་...
 གི་གནད་དོན་ཐག་གཙོད་ཕྱེད་རྒྱའི་སྒྲུབ་མ་གཏོང་བྱའི་རང་དབང་འཁྲལ་མེད་ཡོད་པ་དེ་

རེད་ རེད་རྟེན་ རེ་འདུན་དེ་ནི་ཁ་བྲལ་དང་ ཁ་འགྲེམ་ རྒྱལ་ཁབ་ཆུང་ཆུང་
 འརྒྱལ་ས་རྒྱ་བཅས་གི་རེ་འདུན་མ་ཡིན་པར་ མི་རིགས་གཉེན་གཞི་མཐའ་དག་ལ་རྟོག་
 བྱེད་པའི་མཚན་རྒྱལ་མཐའ་ཕྱིན་པ་ཅིག་རང་རེད་ རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་དམངས་གཙའི་
 ལམ་ལུགས་དེ་ཁ་བྲལ་གི་རང་དབང་འབྲུལ་མེད་དེ་དང་ཇི་ཅམ་ཉེ་བ་ཡོད་ན་ རྟོན་
 དངོས་ཐོག་ཁ་བྲལ་བྱེད་པའི་རེ་འདུན་དེ་ཅམ་གིས་ཉུང་བ་དང་ཆུང་བ་ཡོད་པ་རེད་
 གང་ཡིན་ཟེར་ན་ དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་དང་ཡང་ན་མང་ཚོགས་གི་ཁེ་སྤོང་གང་
 གི་ཐད་ནས་བལྟས་ན་འང་ རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོར་ཡོད་པའི་དགེ་མཚན་དེ་ནི་སྤོང་ཆེན་མ་
 མི་དགོས་པ་ཅིག་རེད་ དེས་མ་ཆད་དགེ་མཚན་དེ་ཆོ་མ་རྩ་རིང་ལུགས་འཕེལ་རྒྱས་
 འགྲོ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཉིན་རེ་བཞིན་ཆེ་མང་དུ་འགྲོ་གི་རེད་ རང་ཐག་རང་གཙོད་
 བྱེད་རྒྱ་ཁས་ཁྲུངས་པ་དེ་ནི་རྒྱལ་ཕྱན་མཉམ་འབྲེལ་ལམ་ལུགས་གི་ཅ་དོན་ཁས་ཁྲུངས་པ་
 ཅིག་གཏན་ནས་མ་རེད་ རྒྱ་ཐག་བྱང་བཅད་གིས་ཅ་དོན་དེར་རྟོག་བྱས་ནས་དམངས་
 གཙོ་གཅིག་སྤྱད་གི་ལམ་ལུགས་ལ་བརྩི་བཀུར་བྱས་ཆོག་མོད་ འོན་ཀྱང་མི་རིགས་འདྲ་
 མཉམ་མིན་པའི་གནས་རྒྱལ་གནས་པ་ལས་ རྒྱལ་ཕྱན་མཉམ་འབྲེལ་ལམ་ལུགས་བཙུགས་
 བས་དེ་དམངས་གཙོ་གཅིག་སྤྱད་གི་ལམ་ལུགས་འབྲུལ་མེད་ཅིག་ལག་ལེན་བྱེད་རྒྱའི་འགྲོ་
 ལམ་ཡོད་ན་མེད་ན་ཅིག་བྱས་ན་དགའ་གི་རེད་ གཅིག་སྤྱད་ལམ་ལུགས་འརྒྱལ་ས་རྒྱའི་
 འདོད་རྒྱལ་འཛིན་པ་གནང་མཐུན་མར་ཁེ་སྤོང་ལྟ་རྒྱལ་དེ་རང་གཞི་འཛིན་ས་གནང་གི་
 ཡོད་ཞིང་ ཁོང་གིས་ཐ་ན་ཨའེ་ཨའེ་ལན་དེ་དབྱིན་མོ་མའི་དག་ལུགས་གི་ཁ་ལོ་རྒྱུར་
 བའི་འག་གནས་སྤུ་བཙུག་པ་ལས་ ཨའེ་ཨའེ་ལན་དང་དབྱིན་མོ་གཉིས་རྒྱལ་ཕྱན་མཉམ་
 འབྲེལ་བཙུགས་ན་དགའ་དགོངས་གི་ཡོད་པ་རེད་ཅེ་

རྒྱ་ཆོག་ས་རིང་ལུགས་གི་དམིགས་ལུལ་ནི་མའི་རིགས་ཁ་བྲལ་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཆུང་...
 ཆུང་མང་པོ་ཅིག་ཆགས་པའི་གནས་རྒྱལ་མེད་པ་བཟོ་རྒྱ་དང་མི་རིགས་ཁག་པར་གི་ཁ་...
 བྲལ་གི་གནས་རྒྱལ་ཆང་མ་མེད་པ་བཟོ་རྒྱ་དེ་དང་ མི་རིགས་ཁག་ཉེ་བ་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱ་
 དེ་ཡིན་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་ མི་རིགས་ཁག་མཉམ་འབྲེལ་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད་
 དམིགས་ལུལ་དེ་འབྲུབ་པ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་གིས་ ང་ཆོས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་མང་

ཚེགས་ལ་ལུན་ན་དང་པའི་ཁྲེང་གི་“མི་རིགས་རིག་གནས་རང་སྤྱོད་”⁴ ཟེར་བའི་འདྲ་དུ་...
 ལུལ་དེའི་ལོག་སྤྱོད་རང་བཞིན་གསལ་པོ་བཤད་དགོས་པ་དང་, རྒྱགས་གཞན་ཅིག་ནས་
 གཉམ་གཞན་ཚུང་མཁན་མི་རིགས་བཅོངས་འགྲོལ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདྲ་འདྲན་འདྲ་...
 དགོས་ཞིང་, དེ་ཡང་སྤྱོད་བཏང་གི་ཕྱད་ཆ་གསལ་ལ་མ་གསལ་ཁ་གསལ་བཤད་པ་དང་,
 བང་དོན་ཅུ་བ་ནས་མེད་པའི་གཞན་གདངས་མཐོན་པོ་ཁ་གསལ་བཏང་བ་, གནད་དོན་
 དེ་སྤྱི་ཚེགས་རིང་ལུགས་གི་སྐབས་སུ་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་“བཞག་པ”བཅས་ཅིག་མ་ཡིན་
 པར་, ཆབ་སྲིད་གི་ཅུ་འཛིན་གཏན་འཁེབས་གསལ་པོ་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད་, ཆབ་སྲིད་
 གི་ཅུ་འཛིན་ནང་གཉམ་གཞན་བྱེད་མཁན་མི་རིགས་གི་སྤྱི་ཚེགས་ཏང་མིར་ཡོད་པའི་གཡོ་
 རྒྱུ་དང་དཔལ་ལྷན་དེ་ལྟག་པར་དུ་ཚོད་དཔག་བྱུ་བ་བྱེད་དགོས་གི་རེད་, མི་རིགས་
 འདི་གཉམ་གཞན་ཚུང་མཁན་གྲུལ་རིམ་གིས་སྤྱོད་དབང་སྐྱེར་འཛིན་བྱེད་པའི་བར་ཀླུ་...
 ཏུས་སྐབས་བརྒྱུད་ན་གཞི་ནས་གྲུལ་རིམ་ཅུ་མེད་དུ་འགྲོ་བའི་མཆམས་ལ་སྤྲེལ་སྐབས་སུ་བ་...
 ལྟར་, མི་རིགས་འདི་གཉམ་གཞན་ཚུང་མཁན་མི་རིགས་མཐུན་དག་ལ་བྱེད་དེ་བཅོངས་
 འགྲོལ་ཐོབ་པ་བྱེད་པའི་བར་ཀླུ་ཏུས་སྐབས་དེ་, ཁྲོ་ཆར་ཁ་གསལ་གི་རང་དབང་ཡོད་
 པའི་བར་ཀླུ་ཏུས་སྐབས་བརྒྱུད་ན་, གཞི་ནས་མི་རིགས་ཁག་གི་ཁྲོག་མེད་གི་མཉམ་
 འདྲིས་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་མཆམས་ལ་སྤྲེལ་སྐབས་སུ་གི་རེད་,

4. མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཅོད་གི་གནད་དོན་ཐུང་གི་ འཁྱོར་མེད་གྲུལ་རིམ་གི་གསར་བརྒྱུད་ལྟངས་

མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཅོད་གི་རེ་འདྲན་ཅུ་མ་ཟད་, ང་ཚོའི་དམངས་གཙའི་
 ཅུ་འཛིན་དམངས་ཞོས་ནང་གི་དོན་ཚན་ཡོད་ཆད་ཀྱང་, རྒྱུ་ཏུས་རབས་བརྒྱ་བརྒྱུ་བ་
 དང་བཅོ་བརྒྱུད་པའི་སྐབས་ནས་འཁྱོར་ཆུང་གྲུལ་རིམ་གིས་བརྟན་ཟིན་པ་རེད་, དེས་མ་
 ཚད་དེ་ལྟའི་བར་དུ་འང་འཁྱོར་ཆུང་གྲུལ་རིམ་གིས་སྤྱོད་བཅས་གི་སྤྱི་ནས་དོན་ཚན་དེ་ཚོ་...
 ཡོད་ཆད་འདྲིན་གི་ཡོད་པ་རེད་, གང་ཡིན་ཟེར་ན? ཁྲོ་ཆར་དམངས་གཙའི་ལམ་

ལུགས་འགྲེལ་གྱི་ཁྲིམ་འཇུག་ཅན་དང་འཇུག་ཅན་དེ་རྒྱ་ཡིད་པ་མ་མཐོང་
བར་, “ཞི་བདེ་འི”མ་ཅུ་རིང་ལུགས་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་གི་ཡོད་པའི་རྒྱན་གྱིས་རེད་. མི་
དམངས་ལ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་ཡས་ཅིག་ཡིན་པ་མ་ཟད་ཁོའི་ཆེ་ཅི་པས་བཅི་བུར་བྱེད་མ་
ཅིག་ཀྱང་ཡིན་པའི་སྤང་བསམ་ཏེ་བཅན་ཀྱུལ་རིང་ལུགས་གི་དུས་རབས་ལྷ་འདྲ་མཉམ་མི་
རིགས་ཁག་གི་ཞི་བདེ་འི་མནའ་འབྲེལ་འཇུགས་རྒྱུ་སྤང་བསམ་དེ་ནི་དེ་འདྲ་ཅིག་རང་...
རེད་. ཆོང་པ་ཏམ་འདྲོད་ཅན་གི་སྐབས་འཆོལ་རིང་ལུགས་གི་སྤང་བསམ་དེ་རིགས་ལས་
ཕྱོག་ཏེ་, སྤྱི་ཆོགས་དམངས་གཙོ་ཏང་གི་ཏང་གི་ཅུ་འཛིན་གིས་བཅན་ཀྱུལ་རིང་ལུགས་
དུས་རབས་གི་གཞི་རྩར་གྱུར་པ་དང་, གལ་ཏ་ཅང་ཆེ་བ་, རྒྱ་མེད་དུ་ཡོང་བ་བཅས་
གི་གནས་ཚུལ་ཏེ་མི་རིགས་རྣམས་གཉའ་གནོན་བྱེད་མཁན་མི་རིགས་དང་གཉའ་གནོན་...
ཚུང་མཁན་མི་རིགས་གཉིས་ལྷ་ལྷུ་ལྷུ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་རྒྱན་དགོས་གི་རེད་.

གཉའ་གནོན་བྱེད་མཁན་མི་རིགས་གི་འཕྱར་མེད་གལ་རིམ་གིས་སྤྲོམ་ཆོག་ཅམ་...
ཡིན་པ་དང་, ཅམ་བརྒྱ་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་, ཞི་བདེ་རིང་ལུགས་གི་འཕྱར་ལྷན་པ་ཆང་
མས་སྐྱར་སྤྲོས་བྱེད་པ་བཅས་གི་སྤང་བཤད་ཁོ་ན་སྤྱད་ནས་བཅན་སྤྱིལ་ལ་རོ་སྒྲིལ་དང་སྤྱིར་
བཏང་གི་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་ལ་འདྲོད་མཐུན་བྱེད་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་རེད་. བཅན་ཀྱུལ་རིང་
ལུགས་གི་འཕྱར་ལྷན་གལ་རིམ་གིས་ཏ་ཅང་“དགའ་པོ་མི་བྱེད་པའི”གནད་དོན་ཏེ་, མི་
རིགས་གཉའ་གནོན་གིས་ཆང་གཞི་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གི་**འབྲེལ་མཆམས་**གི་གནད་
དོན་དེའི་མདུན་དུ་, འཕྱར་མེད་གལ་རིམ་ཁ་མ་གཤགས་པར་བཤད་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད་.
གཉའ་གནོན་ཚུང་མཁན་མི་རིགས་བཅན་བྱེད་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་མཐའ་མཆམས་ནང་
སྤྱད་དུ་འཇུག་པར་འཕྱར་མེད་གལ་རིམ་གིས་རོ་སྒྲིལ་མ་བྱས་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད་, དེ་
ཡང་གསལ་པོ་བཤད་ན་, འཕྱར་མེད་གལ་རིམ་གིས་རང་ཐག་རང་གཙོད་གི་དབང་ཆའི་
དོན་དུ་འཇུག་ཅན་བྱེད་དགོས་གི་རེད་. འཕྱར་མེད་གལ་རིམ་གིས་“རང་ཉིད་གི་”མི་རིང་
གི་གཉའ་གནོན་ཚུང་པའི་མི་མེར་སྤེལ་ཡུལ་དང་མི་རིགས་ལ་ཆབ་སྲིད་ཁ་བྱུལ་གི་རང་...
དབང་ཡོད་པའི་རེ་འདུན་འདོན་དགོས་. དེ་འདྲ་མ་བྱས་ན་, འཕྱར་མེད་གལ་རིམ་གི་
རྒྱལ་སྤྱི་རིང་ལུགས་ནི་སྤར་ལུས་བཞིན་སྤྲོད་ཆ་སྤྱང་པ་ཅིག་ཡིན་པས་, གཉའ་གནོན་

མྱུང་མཁན་མི་རིགས་གི་བཟོ་བ་དང་གཉེན་གཤིས་མཁན་མི་རིགས་གི་བཟོ་བའི་བར་
ལ་ཕན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་སམ་གྲུལ་རིམ་མཐུན་སྒྲིལ་ཡོང་བ་བྱེད་བསམ་ནའང་ཡོང་མི་སྲིད་པ་
དང་། ལེགས་བཅས་སྤྱད་པ་ཁག་དང་ཁོ་ཅི་སྤྱད་པ་ཁག་གི་མི་རིགས་རང་ཐག་རང་
གཅོད་ལ་བཅི་བཀུར་བྱེད་མཁན་དེ་ཆོད་རྒྱན་ལ་བཀུར་བཞེན་བཟུ་བུ་གི་མ་རེད། མི་
དེ་ཆོས་“ཁོ་པ་ཆོ་རང”གི་མི་རིགས་གི་གཉེན་གཤིས་མྱུང་བ་མ་ཟད་བཅོན་ཤིང་ལོག་“ཁོ་
པ་ཆོ་རང”གི་ཀླུ་ཁབ་ནང་སྤྲོད་དཀོས་བྱུང་བའི་མི་རིགས་གི་སྐར་གང་ཡང་བཤད་གི་
མེད་པ་རེད།

སྤྱད་པ་གཞན་ཅིག་ནས་། གཉེན་གཤིས་མྱུང་མཁན་མི་རིགས་གི་སྤྱི་ཚགས་རིང་ལུང་
བས་ངེས་པར་དུ་དམིགས་སུ་བཀུར་ནས་གཉེན་གཤིས་མྱུང་མཁན་མི་རིགས་གི་བཟོ་བ་
དང་གཉེན་གཤིས་མྱུང་མཁན་མི་རིགས་གི་བཟོ་བའི་བར་གི་བུན་སྒྲུལ་ཚགས་ཞིང་ལ་བ་
སྤང་མེད་པའི་(ཅི་འཆུགས་ཐད་གི་མཐུན་སྒྲིལ་གཏོགས་པའི) མཐུན་སྒྲིལ་རྒྱུན་འབྱོར་ས་
དང་མངོན་དུ་འཕྱར་བ་བྱེད་དཀོས། དེ་འདྲ་མ་བྱས་ན་འཕྱོར་ལྡན་གྲུལ་རིམ་གི་ངན་
རྒྱུ་སྣ་ཚགས་དང་། རྒྱུ་གཏོད་། མགོ་སྐར་བཅས་གི་ལོག་། འཕྱོར་མེད་གྲུལ་རིམ་གི་
རང་རྒྱལ་སྤྲོད་རྒྱུ་དང་དེ་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དག་གི་འཕྱོར་མེད་གྲུལ་རིམ་བར་གི་
གྲུལ་རིམ་གི་མཐུན་སྒྲིལ་སྤྱང་སྤྱོད་བྱེད་བུ་གི་མ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་། གཉེན་གཤིས་
མྱུང་མཁན་མི་རིགས་གི་འཕྱོར་ལྡན་གྲུལ་རིམ་གིས་ཉག་པར་མི་རིགས་བཅོང་ས་འཁྱལ་
གཏོང་རྒྱུ་འཕྱོད་ཆོག་དེ་བཟོ་བར་མགོ་སྐར་གཏོང་ཡས་ཐངས་ཤེས་ཅིག་དུ་སྐྱར་གི་ཡོད་
པ་འདྲི་ལྟར། ནང་ཁོངས་སྤྲོད་རྒྱུ་ཐད་། དེས་འཕྱོད་ཆོག་དེ་ཆོ་སྤྲོད་དེ་དབང་སྐྱར་བྱེད་
མཁན་མི་རིགས་གི་འཕྱོར་ལྡན་གྲུལ་རིམ་དང་ལོག་སྤྲོད་གི་ལོས་མེད་འགྲིག་ཐངས་བྱེད་གི་
ཡོད་པ་(དཔེར་ན་ཨ་རི་ཉི་འེ་དང་ཨ་ཁོ་གཉིས་ལ་ཡོད་པའི་པོ་ལན་མིས་ལོག་སྤྲོད་གི་
སྐྱབས་བྱུགས་དང་རན་འབྲེལ་བྱས་ནས་ཡིུ་ཐའེ་མི་དང་ཡིུ་ཁེ་ལན་མི་ལ་གཉེན་གཤིས་
བྱེད་པ་ལྟ་བུ)དང་། སྤྱི་སྤྱད་པ་སྤྲོད་རྒྱུ་ཐད་། དེས་ཕན་ཚུན་འབྲན་ཅོད་བྱེད་མཁན་
བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་གི་རྒྱལ་ཁབ་སྐྱབས་ལྡན་གྲུལ་ཅིག་དང་རན་འབྲེལ་བྱས་ནས་། རང་
ཉིད་གི་འཕྲོག་བཅོམ་གི་དམིགས་སུ་མངོན་དུ་འཕྱར་བ་བྱེད་གང་བུ་བྱེད་གི་ཡོད་པ་རེད།

(དཔེར་ན་པར་ཀན་གྱི་ཀླུ་ཁབ་ཆུང་ཆུང་ནམས་ལ་འཛིན་པའི་སྤྲོ་ཆུས་སྐྱེ་བྱ)。

མི་རིགས་གི་རང་དབང་བརྩམ་ལེན་བྱེད་པ་དང་, བཅན་ཀླུ་རིང་ལུགས་ཀླུ་ཁབ་
སྤྲོ་ཆུས་ལྷན་ཅིག་ལ་རྩོམ་བྱེད་པའི་འཐབ་ཅོད་དེ་, གནས་ཚུལ་འགའ་ཞིག་འོག་ཀླུ་
ཁབ་“ཆན་པོ”གཞན་ཅིག་གིས་བེད་སྤྱད་ནས་དེའི་གོང་དུ་གསལ་བའི་བཅན་ཀླུ་རིང་ལུགས་
གི་དམིགས་ཀྱིས་དེ་རང་འབྲུབ་ཐབས་བྱེད་མདོག་ཁ་པོ་རེད་, འཕྱོར་ལྷན་གྲུལ་རིམ་གིས་
སྤྱི་མཐུན་རིང་ལུགས་གི་འདོད་ཆོག་ཐེངས་གཅིག་མིན་གཉིས་མིན་སྤྲོ་ནས་ཆབ་སྤྲོད་གི་
མགོ་སྐོར་གཏོང་བྱེད་དང་དབུལ་ཁོར་འཕྲུག་བཅོམ་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཀྱིས་འབྲུབ་ཐབས་
བྱས་པ་(དཔེར་ན་ལུའོ་མན་སྐད་སྤྱད་མཁན་ཀླུ་ཁབ་ཁག)དེས་, སྤྱི་ཆོགས་དམངས་
གཙོ་ཏང་མིར་རང་ཉིད་གི་སྤྱི་མཐུན་རིང་ལུགས་དོར་དུ་འཇུག་མི་བྱུང་པ་ལྟར་①,
གནས་ཚུལ་དེས་སྤྱི་ཆོགས་དམངས་གཙོ་ཏང་ལ་མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཅོད་གི་དབང་
ཆ་ཁས་མི་ལེན་པ་བྱེད་དུ་འཇུག་བྱུང་གི་མ་རེད་。

5. མི་རིགས་གནད་དོན་ནང་གི་མར་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་

དང་ཕྱུ་ཕྱུ་དུང་རིང་ལུགས་

འཕྱོར་ཆུང་གྲུལ་རིམ་གི་དམངས་གཙོའི་ཕྱོགས་ཁག་ལས་ཐོག་དེ་, མར་ཁེ་སི་

① གལ་ཏེ་མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཅོད་གི་དབང་ཆའི་ནང་ནས་“མིས་ཀླུ་སྤྲང་སྤྲང”ཟེར་བའི་སྤྲོ་ཆུས་
ཐོབ་མི་ཡོང་མ་དགའ་ནས་, མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཅོད་གི་དབང་ཆ་ཁས་མི་ལེན་པ་བྱས་པ་མིན་ན་, དེ་ནི་
དཀྱིད་སྤྱོད་པ་ཅིག་རང་མེད་པ་བཤད་མ་དགོས་པ་རེད་。 1914 ལོ་—1916 ལོའི་བར་སྤྱི་ཆོགས་ཅ་ལྷན་རིང་ལུགས་
པས་ཉལ་པར་དམངས་གཙོ་ཕྱོགས་ཁག་གི་རེ་འདུན་གང་ཅུང་ཞིག་(དེའི་སྤྱི་མཐུན་རིང་ལུགས་ལྟ་བུ)དང་མི་རིགས་
གཉའ་གནོད་ལ་རྩོམ་བྱེད་ཀྱིས་འདོད་ཚུལ་བརྟན་ནས་“མིས་ཀླུ་སྤྲང་སྤྲང”ཟེར་བར་དག་མི་བྱེད་གི་ཡོད་པ་
དེའང་དགག་པ་བྱུག་རིན་མེད་པ་ཅིག་རེད་。 མར་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་གིས་ཡོད་མྱོང་གི་དམག་འཁྲུག་ཁ་ཤས་དཔེར་
ན་, བྱ་གྲོའི་གསར་བཞེ་ཆེན་པོའམ་ཅ་ལེ་པོ་ཏི་དམག་འཁྲུག་ནང་, མིས་ཀླུ་སྤྲང་སྤྲང་བྱས་པའི་སྤྲོ་ཆུས་ཅིག་
ཁས་སྐངས་པ་ལས་, 1914 ལོ་—1916 ལོའི་བར་བཅན་ཀླུ་རིང་ལུགས་གི་དམག་འཁྲུག་ནང་མིས་ཀླུ་སྤྲང་སྤྲང་
བྱས་པའི་སྤྲོ་ཆུས་ཅིག་ཁས་སྐངས་པ་དེ་ཆོ་ཆང་མ་དམག་འཁྲུག་འེ་རེའི་སྤྱི་ཆོགས་གི་ལྷན་ཅོས་དངོས་ལ་དབྱེ་ཞིབ་
གནང་ནས་ཐོབ་པ་ཅིག་རེད་མ་གཏོགས་, “སྤྱི་བདེད་གི་ཅེ་དོན”ཟེར་བ་དང་ཅེ་འཛིན་ནང་གི་དོན་ཆུན་ཅིག་
ནས་ཐོབ་པ་ཅིག་གཏན་ནས་མ་རེད་。